

Szabó Dávid – Puhl Györgyi

A kanyarban előzhet Kína?

Az innováció, a digitális gazdaság erősítése és a szolgáltató szektor reformja lehet a jövő fenntartható gazdasági növekedésének a kulcsa

Míg a Világ nyugati felét a COVID-19 második hulláma újabb szigorú korlátozó, a gazdasági helyreállást megnehezítő intézkedések sorozatára kényszeríti, a járvány kiindulópontjának tekintett Kínában sikerült a vírust kontroll alá vonni. Az ázsiai országban, ahol május óta nem jelentettek halálos áldozatot a járvánnyal összefüggésben, ma már egy új, érintésmentes, fenntartható gazdasági helyreállási és fejlődési modell kialakítására koncentrálhatnak a döntéshozók. Így Kína számára a koronavírus-járvány egyúttal lehetőséget teremt egy digitális gazdasági fordulatra, arra, hogy gazdasági versenytársaival szemben előnyre tegyen szert a globális válsághelyzetben.

Az újabb, a kínai fogyasztás serkentését célzó gazdaságpolitikai irányvonalak az online gazdaság vagy az ún. érintésmentes gazdasági modell kiépítésében realizálódhatnak, amely a kínai belső keresletösztönő-politika gyakorlati megvalósulása. Az új gazdasági modell fókuszában a szolgáltató-szektor és az IT-ágazatok állnak, amelyek egyúttal a korábbi könnyű és nehézipari termelés alapú gazdaság átstrukturálását jelzik előre a magas hozzáadott értékű innovációs ágazatok irányába.

Az érintésmentes gazdaság az emberek közötti fizikai kontaktusok minimalizálását jelenti a termelésben és szolgáltatásokban új technológiai eszközök alkalmazásával. A modell elsődleges célja egyrészt a humánmunkaerő egészségének megőrzése, másrészt a szolgáltatások és termékek online elérhetőségének biztosítása elmaradottabb vagy távolabbi területeken is. Az utóbbi hozzájárul a városi és vidéki életszínvonal közötti különbségek folyamatos csökkentéséhez és egy a mérsékelt jómódú társadalom (xiaokang society) kiépítéséhez. Másodlagos célként szerepel továbbá az emberi tényező minimalizálása és automatizációval való helyettesítése a munkahatékonyság növelés érdekében. Ennek aktualitását jelentősen felerősítette a COVID-19 pandémia, amely kiemelte az izoláció fontosságát, valamint olyan eszközök használatát, amelyek hozzájárulnak a járvány terjedésének nyomon követéséhez és megfékezéséhez.

Kínában az érintésmentes fogyasztásnak már több éves múltja van, és a világjárványból újraéledő gazdaság egyik motorja is ez lehet. Ugyanis míg a járvány miatt a fogyasztás visszaesett, a fogyasztáson belül az érintésmentes fogyasztás és az ezt lehetővé tevő új, interneten és digitális technológián alapuló üzleti modellek jelentős növekedést könyvelhetnek el. 2020 első 10 hónapjában az összes kiskereskedelmi értékesítés értéke 5,9%-kal csökkent éves összehasonlításban Kínában, az online kiskereskedelmi eladások értéke azonban 10,9%-kal emelkedett.

A digitális gazdaságra történő sikeres áttérés három tényező szinergiájával valósulhat meg, úgy mint a digitális alpinfrastruktúrák és azokhoz szükséges technológiák; a kínált szolgáltatások,

amelyek ráépülnek a kiépített infrastruktúrákra; valamint a lakosság. Az így alkotott dinamika adja meg a kínai gazdaságnak a lehetőséget, hogy az exportorientáltságot a belső és külső fogyasztás közötti rendszere váltsa fel.

A jövő digitális gazdaságának táptalaja: a háttér infrastruktúra fejlesztése

Az új típusú fogyasztást támogató infrastruktúrák kiépítésének tervein belül prioritást élveznek az 5G lefedettséget, adatközpontok építését és a tárgyak internetét (internet of things, IoT) biztosító intézkedések megvalósítása, kiemelten a központi üzleti negyedekben, az ipari parkokban és a közlekedési csomópontokban. Támogatást kapnak továbbá az olyan innovatív technológiák, mint a felhőalapú számítástechnika, a mesterséges intelligencia (MI), a blokklánc, amelyek integrációja lehetővé teszi a termékek nyomon követését, segíti a határokon túli utalásokat, kifizetéseket és a számlák kiállítását is.

Az új típusú fogyasztást elősegítő internetes szektor és az új generációs kommunikációs hálózatok az új gazdasági lendület egyik kulcskomponensévé váltak, illetve az okos városok és okos járművek fejlesztését és térnyerését is elősegítik. Ilyen innovációk lehetne pl. az olyan új logisztikai megoldások, mint az intelligens postaládák, az automatizált okosraktárak és csomagelosztó rendszerek, az automata szállító robotok és utolsó mérföldes (last-mile) önvezető kézbesítő járművek (amelyek az utolsó áruelosztó központtól a fogyasztóhoz szállítják az árut), az automatizált vasúti szállítórendszerek, továbbá az áruk nyomon követését megkönnyítő, blokklánc alapú technológiák.

A fizikai szállítás fejlődésének újabb lépcsőjét jelenti a légi-drón technológiák magas fejlettsége is, amelyek révén Kína lehet az első olyan ország, amely forradalmasítja és költséghatékonyabbá teheti a légiszállítványozást. Az egyéni személyszállítás automatizálása mellett pedig számítani lehet a nem kötött pályás közlekedési eszközök, buszok automatizálására is, amellyel a remények szerint még biztonságosabbá tehető a tömegközlekedés.

Sokszínű online szolgáltatások, mint a kereslet katalizátorai

Az új üzleti modell és a fenntartható növekedés érdekében elengedhetetlen az online szolgáltatások körének kiterjesztése és fejlesztése. Ennek keretében prioritást élvez a távorvoslás és az online oktatás fejlesztése, a turisztikai, fitness és kulturális szektorok online és offline szolgáltatásainak integrációja, továbbá a mezőgazdasági ellátási láncok hatékonyságának a növelése a digitális technológia alkalmazásával. Az Államtanács szerint az online és offline fogyasztás szerves integrációja az egyik legfontosabb feladat: nemcsak a fizikailag elérhető termékek és szolgáltatások digitális elérését kell lehetővé tenni, de a virtuális platformon létező üzletek offline megjelenését is ösztönözni kell. Új szolgáltatói platformok fejlesztését támogatják továbbá a VR-technológia (Virtual Reality) terén is.

A jegybanki digitális valuta bevezetése szintén újabb tényező lehet az érintésmentes fogyasztás ösztönzésében, mivel más online fizetési szolgáltatásokhoz képest a jegybanki innováció offline fizetésre is lehetőséget fog adni. Ennek jelentősége leginkább a jelenleg elmaradottabb régiókban értékelődhet fel, ahol az internetkapcsolat nem kellően stabil vagy nem elérhető wireless formában. Ez a lehetőség a digitális pénzforgalom szerepét dominánssá, ha nem is abszolúttá teheti Kínában a következő 10 éven belül, a teljesen érintésmentes fizetési rendszer pedig tovább erősödhet.

Az újdonságokra nyitott felhasználói csoport: a kínai lakosság

A kínai populáció mérete már önmagában is meghatározó erőként szolgál a kínai gazdaság működtetése szempontjából, a lakosság információs-technikai fogyasztása pedig az elmúlt két évtized eredményeként világszinten is meghatározó pozícióba hozta az ázsiai országot. 2019-ben a kínai internetfelhasználók létszáma 935-940 millió fő volt, a lakosság több mint fele online vásárolt, 2022-re ez az arány pedig akár több mint 70%-ra is nőhet. A társadalom új technológiára való nyitottsága és pozitív hozzáállása olyan megfelelő háttérrel biztosít a szolgáltatás központú digitális átalakulásnak, amely jelentős tartalékokat jelent a jövőbeni fenntartható gazdasági növekedés szempontjából is.

Sok még a teendő

Természetesen a fenti célok megvalósulásához még számos lépésre szükség van. Alkalmazkodva az új fogyasztási formák és üzleti modellek jellegzetességeihez a vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata és módosítása szükséges. Kiemelt figyelmet kell fordítani a szellemi tulajdonjog és a fogyasztók jogainak védelmére.

Elengedhetetlen továbbá a támogató adópolitika bevezetése az újfajta fogyasztási formák és üzleti modellek erősítése érdekében. A pénzügyeteket is arra ösztönzik, hogy újabb lépéseket tegyenek a mobilfizetés költségeinek csökkentése érdekében. Az új típusú üzletekben és vállalkozásokban dolgozó munkavállalók részére intézkedéseket fognak tenni a rugalmas foglalkoztatás védelmének megerősítésére, a vállalkozások pedig támogatást kapnak az „alkalmazottak megosztásához” a hatékonyabb fejlődés elősegítése végett. A paradigmaváltás nem csupán a gazdaságban lesz érzékelhető, hanem a kormányzati feladatokban is. Jelentősen egyszerűsíteni fogják a jóváhagyási eljárásokat, továbbá megerősítik a felhasználói jogok védelmének és a termékek nyomon követésének mechanizmusait.

A kínai vezetés szerint az „érintésmentes fogyasztás” sikere, a fenntartható gazdasági növekedés és a versenyképesség tehát a szolgáltató szektor reformján keresztül valósulhat meg. A fejlesztési célok szempontjából legnagyobb hangsúlyt kapó szolgáltató szektor nyitását Pekingben kezdték meg kísérleti és reprezentációs jelleggel, amely az országos kiterjesztés szempontjából az egyes szolgáltatási szektorokban pilot területnek minősül.

Az érintésmentes gazdaság és a szolgáltató szektor reformja a fentiekből láthatóan egy újabb lépés a digitális gazdaság lehetőségeinek kihasználása felé. A Nemzeti Fejlesztési és Reformbizottság állásfoglalásának szerint a digitális kereskedelem az Egy Övezet, Egy Út kezdeményezés számára is új hajtóerővel bír, mivel innováció központú multilaterális együttműködésbe vonja be a kezdeményezés tagjait. Az Egy Övezet, Egy Út vonatkozásában stratégiai szerepet tölthet be a digitális kereskedelem erősítése és az alapvető infrastruktúrák (közút, vasút, elektromos hálózat) fejlesztése mellett a digitális infrastruktúra exportja is.

Az EU-Kína kapcsolatok terén előrelépést jelenthet, ha Kína növeli saját piacán a külföldi vállalatok versenyképességét, illetve az új fogyasztási modell eljárásaiba inkluzívan bevon nemzetközi vállalatokat is. A nyugati gazdaságok számára pedig mintaként szolgálhat a járvány utáni gazdasági helyreállítás új, innovatív, fenntartható modellje.

„Szerkesztett formában megjelent az Infostart.hu oldalon 2020. december 2-án.”